

© POC

BIOLOGISCHE TOMATENTEELT IN DE GROND

Volgens het biologische lastenboek van België is het verplicht om groenten in de grond te telen, behoudens enkele uitzonderingen. Ook bij vruchtgroenteteelt wordt vastgehouden aan deze teelttechniek, ondanks het feit dat telers kampen met bodemgebonden ziekten en plagen. Gaan we hiermee terug in de tijd? Volgens biologische telers is dit net vooruitstrevend! – *Justine Dewitte, Proefcentrum voor de Groenteteelt*

Biologisch telen is veel meer dan 'groenten niet bespuiten'. Het kan pionierswerk inhouden voor een bredere sector. Zowel gangbare als biotelers streven naar een rendabel bedrijf. Idealen zijn hierin belangrijk. Enkele basisvoorwaarden binnen de biologische teeltwijze zijn: streven naar een gesloten kringloop, onder andere door te telen in de grond (plantmateriaal, kruiden in pot en sierplanten mogen in pot worden geteeld); rotatie inbouwen; gebruik van organische bemesting, natuurlijke vijanden en indien nodig natuurlijke bestrijdingsmiddelen; en 'één met de natuur' telen.

Switch naar bio

Als een gangbare groenteteler wil omschakelen naar de biologische teeltwijze, moet het bedrijf een standaardomschakelingsperiode van 2 jaar doorlopen. Tijdens deze periode is hij verplicht te telen

volgens het biologische lastenboek. Het eerste jaar komt het product in het gangbare circuit terecht, het tweede jaar wordt het verkocht als product 'in omschakeling'. Er zijn wel enkele ontheffingsmaatregelen voorzien, waarbij de omschakelingsperiode ingekort wordt; bijvoorbeeld als de serre heel lang leeg heeft gestaan, of als er van substraat- naar grondteelt wordt overgegaan en de grond al geruime tijd mooi afgedekt was. De minimale overgangperiode die moet worden doorlopen, bedraagt 3 maanden. Het controleorganisme (Tüv Nord Interga, Certysis ...) beslist hierover na een grondige inspectie en de nodige analyses.

Strijd tegen wortelknobbelaaltjes

Streven naar een zo ruim mogelijke rotatie is een must als je biologisch teelt. Het wordt verplicht door het lastenboek, maar is op langere termijn ook een

noodzaak. Bij monocultuur duiken op termijn te veel problemen op, zoals voedingstekorten van bepaalde voedings-elementen, bodemgebonden ziekten en

.....
Biologische tomaten worden in de grond geteeld, niet op 'natuurlijk' substraat.
.....

plagen ... Als er in een verwarmde kas geteeld wordt, is de meest rendabele rotatie die met tomaten, komkommers, paprika's en aubergines. Maar heel wat van deze gewassen behoren tot dezelfde familie, waardoor er op termijn problemen ontstaan met *Meloidogyne* of wortelknobbelaaltjes. Dit is dan ook een van de hoofdredenen waarom biotelers gebruik

maken van een productieve ent, in combinatie met een zo resistent mogelijke onderstam. Bij de selectie van de onderstammen wordt er uiteraard niet alleen gelet op resistentie tijdens die bepaalde teelt, maar tracht men ook de populatie van de aaltjes te beperken. Als het gebruik van onderstammen onvoldoende blijkt, zijn er enkele andere ingrepen mogelijk. Een ruimere rotatie kan hier soelaas brengen, indien dit werkbaar is binnen het bedrijf. Ook het stomen van de grond of een biologische bodemontsmetting behoren tot de ultieme opties. Hierbij doodt men echter het volledige bodemleven (dus ook het gunstige), jaagt men de kostprijs de hoogte in en bereikt men zelden een blijvend effect.

Biotomatenteelt

De duur van een tomatenteelt hangt sterk af van de infrastructuur waarover de teler beschikt. Gaat het om een sterk gemoderniseerde gestookte kas, dan kan de teelt lopen van half januari tot half november. Maar als hij eerder een koude kas of zelfs een tunnelteelt (zoals bij thuisverkoop) heeft, dan zal hij pas kunnen planten in mei, wanneer de kans op vorst geweken is. Bij aanvang van de teelt wordt in de meeste gevallen gewerkt met groen- of boerderijcompost als basisbemesting. Op die manier wordt het langdurig vrijkomen van een minimale hoeveelheid voedingselementen gewaarborgd en wordt het organischestofgehalte op peil gehouden. Na de grondbewerking worden de planten, met entplaats vrij boven de grond, uitgeplant. Naargelang van de voorkeur wordt gewerkt met al dan niet dubbele koppen of het aanhouden van een extra stengel na verloop van tijd. De plant moet voldoende water krijgen, weliswaar gelimiteerd zodat er toch zo goed als geen water doorspoelt naar de ondergrond. De eerste week na het planten wordt aangegoten. Vervolgens worden sprinklers gebruikt om de wortelontwikkeling te bevorderen en het vochtgehalte in de kas op peil te houden. Zodra de plant voldoende bladmassa heeft aangemaakt, stapt men over op druppelaars om het vochtgehalte in de kas te beperken, zodat schimmelziektes minder kans krijgen. Onderhouds- en oogsthandelingen zijn gelijklopend als in de conventionele teelt. Onkruidbeheersing gebeurt onder meer via pluimvee dat in de serre vertoeft. Een ideale combinatie om het onkruid de baas te kunnen, is een mix van maneganzes, zijdehoenders en Japanse kwartels. Heel belangrijk is ook dat de monitoring zorgvuldig wordt uitgevoerd. Bij een eerste aantasting moet je

ingrijpen. Ziektes moet je voornamelijk in de hand houden door een nauwkeurige en aangepaste klimaatsturing; plagen kan je eerder beheersen via het uitzetten van gepaste natuurlijke vijanden. Bij een lage schadedrempel moet je natuurlijke vijanden inbrengen. Een hoge schadedrempel moet de tuinder kunnen verdragen, vermits biologische bestrijders zich pas sterk kunnen ontwikkelen als er ook plaag aanwezig is. Als de plaag echt niet meer in de hand kan worden gehouden, is een plaatselijke behandeling met een natuurlijk middel dat erkend is in de teelt toegestaan. De middelen die dan gebruikt worden, werken weinig selectief, waar-

gebruikt, waardoor de mineralisatiesnelheid gespreid wordt en de voedingselementen nog geleidelijker vrijkomen tijdens de teelt.

Differentiëren

Biologische telers mikken behoorlijk sterk op differentiatie. Ze testen niet alleen vergeten groenten uit, maar ook nieuwe teelten. De tros- en losse tomaat zijn de meest bekende tomatentypes. San Marzano- en pruimtomaten bevatten een behoorlijk hoog drogestofgehalte en worden vaak in Italiaanse bereidingen gebruikt. De Coeur de Boeuf-tomaat is vooral in Zuid-Europa bekend, maar

1 Troskerstomaatjes mogen niet gevoelig zijn voor krimpscheurtjes en moeten correct afrijpen.
2 Voor onkruidbestrijding in de biologische tomatenteelt wordt soms pluimvee (maneganzes, zijdehoenders en Japanse kwartels) ingezet.

door bij behandeling alle organismen worden gedood, ook de nuttigen. Om die reden wordt deze optie pas gehanteerd als er geen andere mogelijkheden meer zijn en worden ze in eerste instantie lokaal in haarden behandeld.

Bijbemesting tijdens de teelt

Om een lange teelt te doorlopen, is de organische basisbemesting bij aanvang van de teelt niet voldoende. Meerdere malen bijbemesten gedurende de teelt is noodzakelijk om een maximale opbrengst te realiseren. In het lastenboek is bepaald welke uitgangsmaterialen je mag gebruiken voor het bijbemesten. Dit product kan uitsluitend dierlijk (bloedmeel, kippenmestkorrels ...) of zuiver plantaardig (sojaschroot, moutkiemen ...) zijn. Vaak wordt een samengestelde meststof

wordt ook hier geteeld als een lekkere eettomaat. Daarnaast bestaat er nog een gamma van kleinere types, zoals kers-tomaatjes, minipruim- en San Marzano-tomaten ... Niet alleen de vorm, grootte en smaak verschillen, ook de kleur kan sterk uiteenlopend zijn. Zo bestaan er onder meer oranje, gele, donkere, gestreepte ... tomaten en zelfs groene tomaten die geschikt zijn voor consumptie.

Tomaten telen volgens het biolastenboek is meer dan voldoen aan een lijstje. Het vergt empathie van de teler ten aanzien van de biologische teeltwijze en liefst zelfs een overtuiging. Biologisch telen, waarbij enkel gebruik wordt gemaakt van natuurlijke grondstoffen, is uitdagend, innovierend en toekomstgericht. ■